

KRACHT VAN DE EENVOUD:

DAGBOEK VAN EEN HERDERSHOND

In het MECC in Maastricht staat de spektakelmusical *Dagboek van een Herdershond* op de planken. Geboren uit een samenwerking tussen Albert Verlinde Producties en Toneelgroep Maastricht en gemaakt op een manier die recht doet aan de innemende charme van de beroemde KRO-serie uit de jaren '70. We spraken er uitgebreid over met Michiel van der Zijde, die verantwoordelijk is voor de technische supervisie en productie.

Tekst: Henk Hendriks - Fotografie: Roy Beusker

Twee jaar geleden gingen Albert Verlinde en Servé Hermans (Toneelgroep Maastricht) in gesprek over het samen maken van een nieuwe Nederlandse musical. Over één ding waren ze het direct eens, het moest een spektakel worden met veel mensen op het toneel. Iets dat niet past in een gewoon theater. De keuze viel uiteindelijk op 'Dagboek van een Herdershond', naar de gelijknamige achtdeelige televisieserie uit de jaren '70. In korte tijd hebben ze een musicalversie weten te ontwikkelen die

recht doet aan de innemende charme van deze beroemde serie van Willy van de Hemert. Het is werkelijkheid geworden in een speciaal ingericht pop-up theater in het MECC in Maastricht.

Wij zijn in de gelegenheid om in gesprek te gaan met Michiel van der Zijde, die de technische supervisie en productie zes weken voor aanvang van de bouw overnam van zijn voorganger. Na het lezen van een aantal lovende recensies, waarbij vooral de prestaties van de artiesten centraal stonden, willen

we graag inzicht geven in de bijdrage van de techniek aan het succes van deze productie. Het gesprek vindt plaats in Friesland. Daarna vertrekken we naar het uiterste zuiden van het land om de voorstelling met eigen ogen te zien en te beleven.

GROOT EN KLEIN

"De voorstelling is technisch niet zo complex, maar is wel wat anders dan een musical in een theater", geeft Van der Zijde direct aan als we over *Dagboek van een Herdershond* beginnen. "Het vloerooppervlak is vijf-

De bijdrage van LSB Events

Het podium voor Dagboek van een Herdershond is gemaakt door LSB Events, dat is ontstaan uit een samenwerking tussen LSB Groep en het bedrijf van Pierre Rieu. LSB Groep is al meer dan 65 jaar expert op het gebied van steigerbouw in bouw en industrie, terwijl Pierre Rieu door zijn jarenlange ervaring bij André Rieu Productions veel kennis heeft van de productionele kant van evenement. Door de samenwerking is een ijzersterke combinatie in podiumbouw ontstaan, die zijn waarde dus ook bewijst bij Dagboek van een Herdershond.

tig meter breed en dertig meter diep. Dat betekent dat je te maken hebt met grote afstanden op de scène. Een live spelende harmonie die dwars door de monitoring speelt, een scherm van 45 meter breed en 8 meter hoog? Hoe creëer je dan intimiteit en maak je scènes toch klein? Dat waren de vraagstukken waar we voor kwamen te staan”, legt hij uit.

VIDEO

Een essentieel onderdeel van de set zijn de videoschermen in het front en aan de zijkant van het speelvlak. In het eerste deel wordt het grote scherm gebruikt om

landschappen te tonen en in deel twee is het de grauwe omgeving van de industrialisatie door de mijnen. Daarnaast zijn er intieme live-beelden waarbij geswitcht wordt tussen acteurs en authentieke historische beelden die de handeling ondersteunen of hun eigen verhaal vertellen. Verder is in het decor voor ‘de kolenwand’ een zwart doek gebruikt (zie bijdrage Showtex) waar authentieke beelden op worden getoond en dat later als valdoek wegvalt om een inkijk te krijgen in de kolenmijn. De vraag was of er wel een leverancier te vinden was die de projectoren kon leveren? Bij bekende leveranciers was het antwoord dat ze wel

een offerte konden sturen, maar dat er geen projectoren beschikbaar waren. Uiteindelijk was MHB uit Bolsward niet alleen bereid om de projectoren te leveren, maar ook om mee te denken over oplossingen die pasten bij het beschikbare budget. Gezien de beschikbare ruimte is er gekozen voor een naadloos doorzichtsdoek van 45 meter breed en 8 meter hoog, geleverd door Showtex.

PROJECTOREN

MHB heeft vier Panasonic projectoren van 21.000 ANSI-lumen met standaardlenzen op de grond geplaatst op ruim elf meter achter de achterwand, de diepte van de ➤

LED IN HET FRONT

JB-Lighting in het front in Nederland

- Nationale Opera & Ballet - Amsterdam
- De Doelen - Rotterdam
- Philharmonie - Haarlem
- Nederlandse Reisopera - Enschede
- Theater Lampegiet - Veenendaal
- Korzo - Den Haag
- De Nieuwe Schuur - Herpt
- Schouwburg Ogterop - Meppel
- AFAS Theater - Leusden
- Musis - Arnhem
- Cool Kunst & Cultuur - Heerhugowaard
- Schouwburg - Hengelo
- Theater Rotterdam - Rotterdam

Theater Rotterdam

JB LIGHTING

JB-Lighting P9, P12 en P18 in de verhuur

Peitsman is een belangrijke speler op het gebied van verhuur van geluid en licht. Het bedrijf heeft vestigingen in Rotterdam, Utrecht en Zwolle. Ze zijn alom gewaardeerd partner voor **creatieve oplossingen** met betrekking tot audiovisuele techniek. Het bedrijf heeft brede expertise op het gebied van concert-, evenementen- en theatertechniek. Recent schaften ze **P9's**, **P12's** en **P18's** aan, die inmiddels enthousiast worden ingezet op festivals, bij theaterproducties en op grote corporate events.

Peitsman Licht & Geluid

Vrijblijvend uitproberen

De leveringstermijn van JB-Lighting armaturen is dankzij de doortastende inkoop van voldoende basismaterialen zeer kort. Daarnaast hebben we exemplaren waarmee we **op locatie demo's kunnen verzorgen** en er kunnen voor **langere testperiodes** armaturen tegen aantrekkelijke condities worden ingehuurd.

ROXX®

ROXX is een Duits bedrijf dat de technologie van led-armaturen volledig weet uit te buiten. **CLUSTER** blinders met afstembaar wit of full colour die een perfecte **amberdrift** produceren, een geweldige lichtopbrengst hebben en simpel te stacken en te vliegen zijn. **E.SHOW** led-parren met afstembaar wit, full colour, tungsten of daglicht die geen meerkleurige schaduwen produceren en een **geweldige lichtopbrengst** met een buitengewoon egale lichtbundel hebben.

zaal bood deze mogelijkheid. Maar ook wetende dat de kans groot was er tegenaan te lopen en alles opnieuw te moeten inregelen. “Gelukkig is dat maar één keer gebeurd, wat wel betekende dat alles weer op de millimeter moest worden ingeregeld”, vertelt Van der Zijde. Bij de zijwand is gebruik gemaakt van twee gestapelde projectoren van 10.000 ANSI-lumen. MHB regelde ook de infrastructuur turn-key via een glasvezelverbinding en een mediaserver. Arjen Klerkx is verantwoordelijk voor het maken van de videocontent. Igor Maranus (operator) verzorgde in samenwerking met Ruben Boogaard de programmering van de beelden.

DECOR

Het decorontwerp is gemaakt door Jos Groenier. Hij moest bij het ontwerp rekening houden met 1800 bezoekers die in een halve maan rond het podium zitten. “Het uitgangspunt was dat je met spektakeltheater mensen wil onderdompelen, hen compleet wil laten opgaan in de voorstelling”, vertelt Van der Zijde. “Samen met licht, geluid en beeld speelt decor hierin een essentiële rol. De ene keer is het een gestileerd Limburgs landschap, dan weer een mijnschacht compleet met toren om de kolenschat van onder de grond naar boven te halen.

De huizen, de gebouwen en de kerk zijn als het ware ‘opengewerkt’, zodat de dia-

De bijdrage van MHB

MHB leverde voor Dagboek van een Herdershond een turn-key projectie-setup, bestaand uit een widescreen projectie van 43,2 x 7,7 meter met vier Panasonic 21K laserprojectoren en een videomapping op decor met twee 10K Panasonic laserprojectoren. De aansturing bestaat uit een redundant mediaserversysteem met lightweight fiber verbindingen tussen projectoren en mediaserver. De setup is door MHB geïnstalleerd en afgeregeld en komt uiteraard met alle technische support.

logen binnenskamers voor iedereen zijn te volgen. Daarnaast is er ruimte gecreëerd voor enerverend theater met de bedrijvigheid van de dorpsgemeenschap, jaarmarkt, processie, de fanfareoptocht, paard en wagen en een oldtimer.”

Het decor is gemaakt door decoratelier Malte Neumann. De afwerking is verzorgd door Albert Kuipers. De gebouwen zijn zetstukken die door de acteurs en figuranten worden verplaatst, waardoor het tempo en de dynamiek van de voorstelling vlekkeloos verlopen.

In de pauze wordt de eerdergenoemde toren geplaatst. “De vraag was hoe we dit changement konden doen zonder dat de pauze te lang werd”, aldus Van der Zijde. “Het was om technische en budgettaire redenen niet mogelijk om de toren zijdelings omhoog te takelen, dus de oplossing was om het deels met mankracht te doen. Esthetisch gezien minder fraai misschien, want het oprijden van een pompwagen en het gebruik van een aantal hondjes is niet wat je verwacht.” Toch valt dat in de praktijk wel mee. We ervaren het als een geïntegreerd geheel in relatie tot de overgang naar deel twee. De stagecrew voert het uit in een rust die theateraal verantwoord is en als publiek ervaren we aan den lijve de overgang van het gestileerde landschap naar het grauwe mijnlandschap.

GELUID

Een spektakel met veel mensen op de vloer. Dat betekent dat, naast een groot aantal figuranten, er veel artiesten staan. Ray Elderman is verantwoordelijk voor het geluidsontwerp. Uitgaande van de zeker niet optimale akoestiek wilde hij dat het geluid zoveel mogelijk kwam op de plek waar het nodig was. Dit alles om veel akoestische aanpassingen te voorkomen. De line-array is daarom strak voor de tribunes gehangen. Wat betreft de line-array is gekozen voor Kara II van L-Acoustics. Kara II maakt gebruik van de voordelen >

INDOOR

OUTDOOR

- IP55
- Weatherproof

A sound that lasts

The VIRO5 is a 2-way coaxial loudspeaker available in both black & white that will blow you away with its powerful punch delivered in a compact package.

van line source in een modulair systeem dat standalone of in combinatie met de bijbehorende subwoofer SB18 kan worden gebruikt. Met de beste SPL per array lengte biedt Kara II uitzonderlijke helderheid met lange throw mogelijkheden.

Het is gelukt om een kwalitatief hoge groep acteurs en actrices te selecteren. De zang neemt een belangrijk deel in bij deze musical, maar er zijn ook veel dialogen. Daarom is bewust niet gekozen voor een 'in-ear systeem', maar een tiental groepen van monitorspeakers die per scène worden aangepast in klank, delaytijd en mix. Dit om het monitorgeluid optimaal aan te passen aan de positie van acteurs, fanfares etc. De microfoonkeuze viel op Shure Axient Digital, dit omvat dual-channel en quad-channel ontvangers, die krachtige RF-prestaties en een kraakheldere digitale geluidsoverdracht leveren.

MUZIEK

Naast het gebruik van de vaste tune van de tv-serie (gecomponeerd door Ruud Bos) moesten alle liedteksten worden voorzien van nieuwe composities. Ad van Dijk liet zich hierbij inspireren door de sfeer van deze typische Limburgse vertelling, genres die geworteld zitten in de muziek van fanfares. Tijdens de voorstelling komt de muziek van een orkestband, speciaal opgenomen door philharmonie zuidnederland en op het podium wordt gemusiceerd door fanfares en harmonieën, in totaal zeventien stuks. Om te zorgen dat de zang op het grote oppervlak ondersteund wordt, is er gekozen voor 'een dirigent zonder orkest'. Rob Mennen, muzikaal leider, is die dirigent zonder orkest. "Oorspronkelijk was zijn positie backstage, voorzien van

camerabeelden van de scène en zijn beeld op schermen zichtbaar voor de acteurs", vertelt Van der Zijde. "Dit met het grote nadeel van vertraging op de digitale beeldschermen. Door hem aan de zijkant van de tribune te plaatsen, goed zichtbaar voor de zangers en zangeressen, losten we de vertraging op en kreeg hij tegelijkertijd een veel beter zicht op de scène." Mennen verlaat zijn plaats ook nog om de harmonie vooraf te gaan en zo deze in de maat te houden. Een eenvoudige en effectieve oplossing.

LICHT

Het lichtontwerp is gemaakt door Uri Rapaport, in nauw overleg met Jos Groenier (decor) en Servé Hermans (regie) om samen oplossingen te vinden ten aanzien van de aanwezige beperkingen, zoals de grootte van het speelveld, het oplopende deel, de hanteerbaarheid van de grote set en het wel of niet inzetten van conventioneel of geautomatiseerd licht. Een uitdagende keuze was het gebruik van Follow-Me in plaats van conventionele volgspots. Follow-Me is een remote follow spot control en performer tracking systeem dat eenvoudig kan worden geïntegreerd in de infrastructuur van het licht. Door het koppelen van een aantal camera's aan het systeem konden in totaal zestien targets (acteurs), waarvan drie gelijktijdig, optimaal gevolgd worden. "Nagenoeg alle aanwezige schijnwerpers konden daarbij geselecteerd worden als volgspot", aldus Van der Zijde. "Tijdens de montage kostte het inregelen veel tijd en energie, vooral doordat het verplaatsen van een scène gevolgen had voor de keuze welke schijnwerpers in die scène als volgspot funtioneerden. Eenmaal in gebruik levert het veel voordelen op, zoals bijvoorbeeld de inzet van >

Licht, geluid en rigging

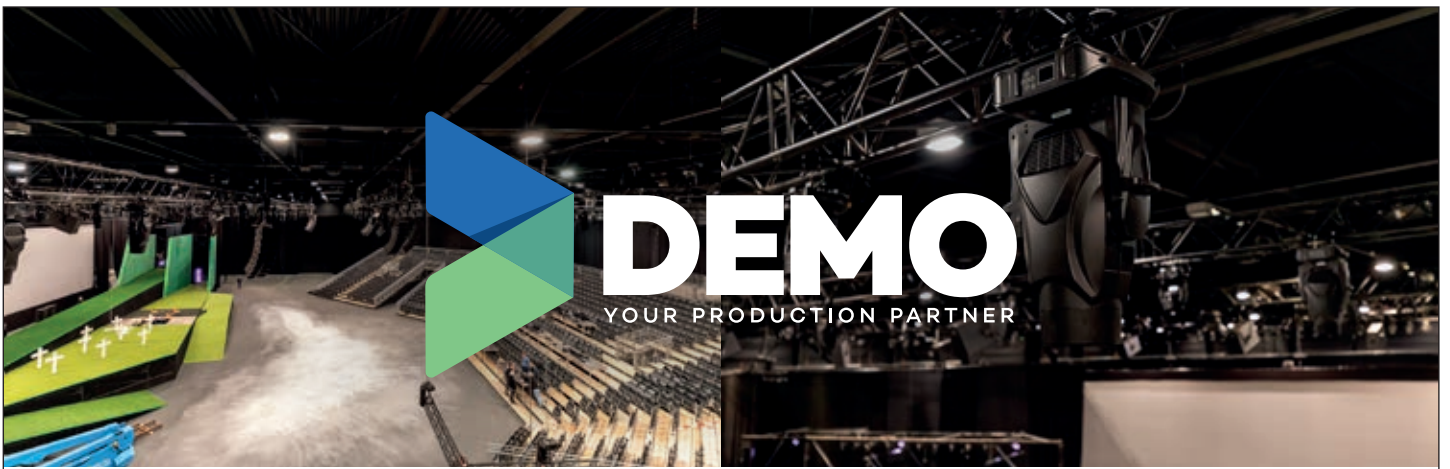
Demo productions is de trotse leverancier van licht, geluid en rigging voor Dagboek van een Herdershond. "Na een kort voortraject, waarin de keuze op ons viel als totaalleverancier, zijn we samen met onze opdrachtgever en de ontwerpers aan de slag gegaan om tot de beste oplossing te komen", vertelt Vianney Demollin.

"Op audiovlak resulteerde dit in een zaal PA die is opgebouwd uit L-Acoustics Kara II en SB28 kasten. Voor de monitoring vanuit het dak hebben we gekozen voor Adamson S10P toppen. Voor de mix was enkel de A&H S7000 met 64/32 rack voorgeschreven. Na een heikele zoektocht is het ons uiteindelijk gelukt om met spoed een tafel te kopen. Naast deze mixer hebben wij ook geïnvesteerd in Ayrton Diablo S en Gibli S bij Ampco Flashlight Sales. De keuze voor de zenders viel op Shure Axient; 32 kanalen voorzien van ADX1M, AD1 en AD2 zenders."

Naast de investering in Ayrton op het gebied van licht heeft Demo Productions ook geïnvesteerd in een aantal producten van Astera; Titan, Helios, Pixelbrick, NYX bulb en Art7. Dit alles werd geleverd door Controllux.

"Het riggingplan hebben we voorzien van onze nieuwe Chainmaster D8+ motoren", gaat Demollin verder. "Gezien de drukte die we reeds hebben in deze periode hebben we ervoor gekozen om alle truss te laten leveren door Interall."

"Op het gebied van communicatie hebben we ons gloednieuwe GreenGo systeem ingezet; tien draadloze en tien draadgebonden postjes. Speciale dank ook aan Apexx om een stuk van de voorbereiding en de bouw op zich te nemen", besluit Demollin.

TROTSE PRODUCTIE PARTNER VAN
“DAGBOEK VAN EEN HERDERSHOND”

ZAKELIJKE EVENEMENTEN - PUBLIEKSEVENEMENTEN
TV/THEATER PRODUCTIES - VERKOOP EN INSTALLATIE

INFO@DEMOPRODUCTIONS.NL - WWW.DEMOPRODUCTIONS.NL

AV & Entertainment
MAGAZINE

Alle 100 edities van AV & Entertainment
vind je gratis en onbeperkt op

WWW.AV-ENTERTAINMENT.NL

mankracht: slechts twee theatertechnici voor de bediening van alle volgsports.”

VERBLUFFEND

Het resultaat is verbluffend, met als voorbeeld de dans bij de opening van deel twee van de voorstelling. In het refrein wordt er door de mijnwerkers gesmeekt om licht en op dat moment wordt er meebewogen met hun gezicht. Zeer simpel opgelost door vijftien hoofdlampjes gemonteerd op de meegedragen mijnwerkerslampen. Verder zien we dat tijdens de voorstelling ieder feilloos gevolgd wordt. De rondrijdende elementen, zoals eerder genoemd bij het decor, zijn voorzien van draadloze armaturen van Astera. “Wat betreft licht is alles niet zo complex, maar het resultaat is verbluffend”, vertelt Michiel van der Zijde. “De perfecte invulling van zowel de massa als de individuele minimale kleine scènes raken precies de sfeer die op dat moment heerst in de voorstelling.”

RIGGING

‘Welke van de twaalf tekeningen is de juiste?’ Voor die vraag stond Michiel van der Zijde toen hij de technische productie overnam. Ook bleek de persoon die de rigging had voorbereid voor een tournee naar Amerika te zijn. Gelukkig kon hij daarbij terugvallen op Ruud de Deugd en Gerrit de Beuze, die in korte tijd een nieuw plan hebben gemaakt op basis van de aanwezige infrastructuur.

De bijdrage van Showtex

Op het podium kan je niet om het enorme RP Grey projectiescherm heen. Wel 43 meter breed en 7,7 meter hoog, met afrok van zwart Molton. De ingenieuze ‘kolenwand’ bestaat dan weer uit een driedelige backdrop van permanent vlamwerende Molton CS (zwart) en krijgt een knap 3D-gevoel dankzij een laag contouren, vormgegeven met akoestische Pes Foam. Ook voor de R&D ervan stond ShowTex garant. Het middelste deel van de wand is zo gemaakt dat het een verrassende Kabukidrop is die tijdens de voorstelling naar beneden komt. Verder doet zestig meter zwart Flanel dienst als afstopping en zie je rechts op het toneel enkele decorstukken gemaakt van vijftig meter Choucroute Heavy die groen werd geschilderd.

ACHTER DE SCHERMEN

Het deel dat niet zichtbaar is voor het publiek, is dat wat wordt gerealiseerd ten behoeve van de uitvoerende artiesten. Hier is dit letterlijk gedaan achter een groot scherm. Buiten de hal is voor de crew een aantal tenten neergezet voor kleedruimten, catering en voor kleding en rekwisieten. Verder is er ruimte voor 25 fietsen, een paard met wagen, een harmonie, een oude Ford en figuranten.

NAWEEËN

Nog even stilstaan bij de gevolgen van corona, wat betreft de realisatie van dit spektakelstuk. Van der Zijde geeft aan dat leveranciers echt op zoek moesten naar beschikbare materialen, maar door onder andere de inzet van Yannick Bisschop van Demo Productions is het gelukt om alle materialen te leveren. Dankzij de fijne medewerking van MECC Maastricht, waarvoor dit een nieuwe ervaring was, en een extra week opbouw is het gelukt om alles tijdig te installeren. Bij de montage bleek wel dat materiaal twee jaar

in stoffige magazijnen had gestaan. Een lege batterij in een lichttafel, oude systeemsoftware op de Follow-Me computer...het zijn een paar voorbeelden hiervan. Ook het personeel moest weer wennen. Het vaste ritme was er uit en soms leek het of men iets weer opnieuw moest uitvinden.

KRACHTIG

Ondanks deze naweeën is het gelukt om een prachtige voorstelling neer te zetten, die hopelijk kan rekenen op een vervolg. Een stukje geschiedenis over Limburg, dat herkenbaar is in de geschiedenis van de industrialisatie in Nederland en krachtig is neergezet door eenieder die er aan meewerkt. Ontwerpen van beeld, geluid en licht kunnen misschien aangeduid worden als eenvoudig gezien de huidige technische innovaties, wij ervaren deze eenvoud in zijn geheel als krachtig en het juiste voor dit theaterspektakel. Het kippenvol zit niet alleen in het krachtige spel en prachtige muziek, maar zeker ook in de inkleuring door de techniek. <

